

دو گفتار

محسن صبا

www.ketab.ir

سرشناسه: صبا، محسن - ۱۳۲۶

عنوان و نام پدیدآور: دو گفتار / محسن صبا

مشخصات نشر: تهران، آوانوشت ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری: ۹۴ ص.

شابک: ۳-۱۱-۷۰۴۲-۷۰۴۰-۶۷۸

موضوع: داستان‌های کوتاه فارسی - قرن ۱۴

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ د ۹ ۱۶ ب / PIR ۸۳۵۰

رده‌بندی دیوبی: ۳/۶۲ فا

شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۳۶۹۸۵۸۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: براساس فیبا

دو گفتار

محسن صبا

انتشارات آوانوشت

چاپ نخست ۱۳۹۴

چاپ جهان کتاب

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۳-۱۱-۷۰۴۲-۷۰۴۰-۶۷۸

صندوق پستی: تهران ۱۵۵-۱۴۸۷۵

پست الکترونیک: avanevesht@gmail.com

روی جلد از مجموعه نقاشی‌های مدرن ایران: نعمت لاله‌بی

از مجموعه‌ی «گلدان‌ها»

همه‌ی حقوق برای ناشر محفوظ است

این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان (ایران) قرار دارد

این اثر با موافقت این شماره با تاخیر به صورت مستقل منتشر شده است

چند اشاره...

محسن صبا در آذر ماه ۱۳۲۳ در شمیران (منطقه‌ی یک تهران کنونی) به دنیا آمد. سال تحصیلی ۱۳۴۱-۲ دیپلم خود را، در رشته‌ی طبیعی، از دبیرستان شاهپور تجریش گرفت. در همین سال تحصیلی بود که با بیژن الهی آشنا شد و در پی آن دوستی نزدیکشان دوام یافت. خانواده‌ی بیژن از خیابان استخر، جنب میدان حسن آباد تهران (محلۀ ای قدیمی در مرکز شهر) به شمیران، خیابان شیرکوه زعفرانی، کوچ کرده بودند؛ بنابراین بیژن از دبیرستان البرز تهران به دبیرستان شاهپور تجریش (محلۀ ی باغ فردوس) انتقال یافت و سال ششم ریاضی را با دادن برگه‌های سفید امتحان نهایی رها کرد و از گرفتن دیپلم سر باز زد.

صبا در بیست سالگی، ۱۳۴۳، به دعوت پروین ناطل خانلری، کار در «بنیاد فرهنگ» را به عنوان همکار سعیدی سیرجانی، در آماده سازی و اصلاح عکس‌های نسخه‌های خطی کهن، آغاز کرد. چند سال بعد، در ۸ شهریور ۱۳۴۸، بعد از به سر آمدن مهلت معافی موقتش، برای به پایان بردن خدمت نظام وظیفه، دو سال به سربازی رفت. اول شهریور ۱۳۵۰ دوره‌ی سربازی را به پایان رساند. در همین سال، برای ادامۀ تحصیل عازم انگلستان شد و در مهرماه ۱۳۵۰ در لندن بود. در آنجا در مدرسه‌ای سینمایی مشغول تحصیل شد و بعد از دو سال، در ۱۳۵۳، به ایران بازگشت.

صبا پس از بازگشت از انگلیس در «مرکز تکنولوژی آموزشی» - که زیر نظر بهمن فرسی (به عنوان مسئول) تازه آغاز به کار کرده بود - مشغول به کار شد. از همکاران این دوره‌ی او یکی مریم بیرنظر (دختر هوشنگ بیرنظر: مترجم) بود و یکی هم سیف‌الله شهاب (عکاس و صدا بردار)، همسر گُرد آفرید مفید (خواهر

بیژن مفید)، که در تصادف رانندگی جان باخت.

از کارهای صبا یکی تنظیم داستان «رستم و اسفندیار» شاهنامه‌ی فردوسی است برای به صحنه بردن و اجرای آن در تلویزیون ملی ایران که جایزه‌ای هم گرفت. منوچهر انور درباره‌ی کار او گفته بود: «راهبایی‌های بسیار جالبی کرده» - صبا برای نشان دادن سیمرغ از یک ستون نور استفاده کرده بود. در همین سال (۴۶-۴۷) بود که ژاله کاظمی - بعدها همسر دوم بیژن الهی - با او مصاحبه‌ای ترتیب داد که از شبکه‌ی دوم تلویزیون پخش شد؛ و همین طور مصاحبه‌ای بفرصت از او در روزنامه‌ی آیندگان انتشار یافت. سال‌ها بعد - بعد از ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ - صبا مدت‌ها داروخانه‌ی عدالت (بین میدان تجریش و سر پل)، رویه روی سینما آستارا، را می‌گرداند.

در سال ۱۳۴۲ بود که بیژن الهی دو تابلو از چند تابلویی را که در همان زمان‌ها کشیده بود و آنها را دوست می‌داشت به او هدیه کرد. یکی از آن دو تابلو در این دفتر به چاپ داده شده است.

بیژن الهی، در اردیبهشت ۱۳۴۳ به عنوان نقاش در دوسالنه‌ی چهارم نقاشی و پیکرتراشی تهران با دو اثر شرکت کرده است. یکی با عنوان فارسی «غروب، درخت‌ها و آشیان‌ها» (Le coucher du soleil à travers les arbres)؛ رنگ روغن، ۴۹×۳۱ سانتی متر - همان طور که می‌بینید عنوان فرانسوی آن متفاوت از فارسی است؛ و دیگری «کفش‌ها» (Les chaussures) که طرحی است در ابعاد ۳۰×۲۱ سانتی متر. مادر بیژن الهی که تعلیم دیده‌ی یکی از شاگردان کمال‌الملک بود هم نقاشی می‌کرد هم نقاشی را دوست داشت؛ اما با اینکه بیژن در نوجوانی در کارگاه و کلاس‌های نقاشی یکی دو تن از نقاشان آن زمان، مثل جواد حمیدی، دوره‌هایی دیده بود پدر و مادرش هیچ‌گاه راضی نشدند که او نقاشی را به عنوان حرفه‌ای برای خود انتخاب کند و اجازه ندادند به پاریس برود و در هنرکده‌ی هنرهای زیبای آنجا ثبت‌نام کند.

محسن صبا هم اکنون چندسالی است، بعد از دوره‌ی چند سآله‌ای که از آمریکا به ایران آمده بود و در ایران زندگی می‌کرد، در ایالت اوهایو، در آمریکای شمالی، زندگی می‌کند.

www.ketab.ir

www.ketab.ir

گفتار یک

دو جلال / ۱۱

گفتار دو

چل سال رفت و... / ۲۵